

ಕೂನರ

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2015

ವಿಷ್ಣುವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಪರಿಸರ

**WILDLIFE
CONSERVATION
GROUP**

ಕೂಸು

ನಿರ್ಗತವೆಡೆಗೆ ಪಯಣ

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2015

WILDLIFE
CONSERVATION
GROUP

- * ಗಣೇಶೋತ್ಸವ
- * ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡು
- * ಕಡ್ಡಿ ಜೇಡ
- * ದೂರದ ಚುಕ್ಕಿ
- * ಪ್ರಕೃತಿ ಬಿಂಬ

ಲೇಖಕ ವೃಂದ

ಮಹದೇವ .ಕೆ .ಸಿ

ಅಶ್ವಥ .ಕೆ .ಎನ್

ನಾಗೇಶ್ .ಬಿ .ಎಸ್

ನಾಗರಾಜ್ ಅಂಬಿಗ

ಕಾರ್ತಿಕ್ .ಎ .ಕೆ

ವಿನ್ಯಾಸ

ಅಶ್ವಥ .ಕೆ.ಎನ್

ಮುಖಪುಟ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ

ಕಾರ್ತಿಕ್ .ಎ .ಕೆ

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಮುರಳಿ .ಎಸ್

ಗಣೇಶೋತ್ಸವ

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು ಬಂತೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಡಗರವೋ ಸಡಗರ ಮುಂಬೈಯಂತಹ ಮಹಾನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬೀದಿಬೀದಿಗಳು ಜಗಮಗಿಸುವ ದೀಪಗಳಿಂದ ಮಧುಮಗಳಂತೆ ಅಲಂಕಾರಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದೇ ತಿಂಗಳು ಗಣೇಶ ಚರ್ಥಿಯ ಹಬ್ಬ. ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವಿಜೃಂಭವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿನರ್ಜಿಸುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ಆದರೆ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಈಗ ಆಡಂಬರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನಾಮುಂದು ನೀಮುಂದು ಎಂಬಂತೆ ಎತ್ತರೆತ್ತರದ ಗಣೇಶ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಈ ಎತ್ತರದ ಗಣೇಶಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗ ಎಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸುಲಭ ಹಾಗೂ ಸಮಯ ಉಳಿತಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು POP (ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್ ಆಫ್ ಪಾರಿಸ್) ಎಂಬ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪದಾರ್ಥ ಹಾಗೂ ಕೃತಕ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

POP ಒಂದು ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಇದು ಜಿಪ್ಸಂ ಎಂಬ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ POP ನೀರಿಗೆ ಸೇರುವುದರಿಂದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾಗಿ ನೀರಿನ ತಾಪ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಕೃತಕ ಬಣ್ಣಗಳು ಪಾದರಸ, ಸತು ಹಾಗೂ ಕ್ಯಾಡ್ಮಿಯಂ ನಂತಹ ಲೋಹಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಈ ಬಣ್ಣಗಳು ನೀರಿನ

ಮೂಲಗಳಾದ ಕೆರೆ, ನದಿ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದರಿಂದ ಜಲಮಾಲಿನ್ಯವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಲಚರಗಳಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ POP ಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಸುಂದರ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಗಣೇಶಗಳನ್ನೇ ಇಂದಿನ ಯುವಪೀಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಮುಂಬೈಯಂತಹ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣೇಶಗಳನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದು ನೀರಿನ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಆಗರವನ್ನೇ ಮಲಿನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಖೇದ ತರುವಂತಹ ಸಂಗತಿ.

ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೆರೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲ ಯುವಕರೂ ಸೇರಿ ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀವರ್ಷವೂ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಗಣೇಶೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಬರೀ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ತಯಾರಿಸಿದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಭಜಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವರ್ಷ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ POP ಗಣೇಶನಿಂದ ಜಲಚರಗಳಿಗಾಗುವ ಅನಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಗಣೇಶನನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಯುವಕರಿಗೂ ಪರಿಸರಸ್ನೇಹಿ ಗಣೇಶೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಕೋರಿಕೊಂಡೆವು.

ನಮ್ಮೂರ ಕೆರೆ ಹಾಗೂ ಜಲಚರಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾವು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಗಣೇಶೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದೆವು, ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ನಮ್ಮಹಳ್ಳಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕೆರೆಗಳು ಭೂಗಟ್ಟರ ಪಾಲಾಗಿದ್ದು ಯಾವಕೆರೆಯಲ್ಲೂ ನೀರಿಲ್ಲದೇ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಗಣೇಶಗಳನ್ನು ನಮ್ಮೂರ ಕೆರೆಯಲ್ಲೇ ವಿಸರ್ಜಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೂಱು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಂತೆ ನಿಂತು ನೋಡಿದ್ದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕೊರೆಯುತ್ತಿದೆ.

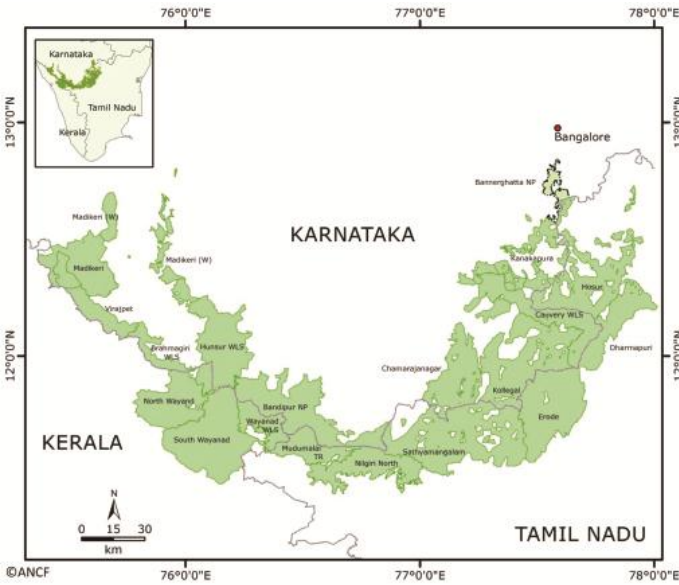

ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡು

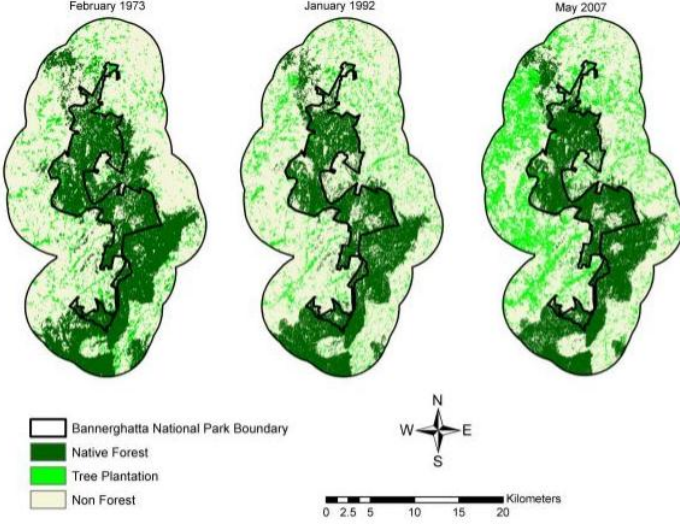
ಅದು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಕತೆಗಳಿರಬೇಕು, ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಸ್ಟೇಟ್ ಫಾರೇಸ್ಟ್ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರ ವಿರೋಧ ವಿದ್ವರು 1974ರಲ್ಲಿ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಡೀ ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಮಹಾನಗರವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಏಕೈಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ ಎಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. 1974ರಿಂದ ಮೊನ್ನೆಯವರಿಗೆ 109 ಚದುರ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ಉದ್ಯಾನವನ, ಈಗ 256 ಚದುರ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಐದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಲ್ಲಿ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಉದ್ಯಾನವನ.

ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ ದಕ್ಷಿಣ ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಥಳಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಕಾವೇರಿ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯ, ಮಲೈಮಹದೇಶ್ವರ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಸತ್ಯಮಂಗಲಂ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಬಿಆರ್‌ಟಿ ಟೈಗರ್ ರಿಸರ್ವ್ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹಾಗೆ ಬಂಡೀಪುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ, ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ (ನಾಗರಹೊಳೆ) ಮುಖಾಂತರ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡಿನ ದೊಡ್ಡ ರಾಗಿಹಳ್ಳಿ ಬೆಟ್ಟ ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ 1035 ಮೀಟರ್ ಇದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ, ರಾವುತನಹೊಳೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ, ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ 700 ಮೀಟರ್ ನಷ್ಟು ಇದೆ. ಈ ಕಾಡಿನ ಹಲವು ಜಾಗಗಳು ಅಗ್ನಿಶಿಲೆಯಂತಹ ಕಲ್ಲಿನ ಪೊದರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 700 ಮಿಲಿಮೀಟರ್ ನಷ್ಟು ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡನ್ನು ಕುರುಚಲು ಕಾಡು ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು. ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡನ್ನು ಮೂರು

ಮಾದರಿವಿಂಗಡಿಸಲಾದೆ. ಕುರುಚಲು ಮಾದರಿ (ಶುಷ್ಕ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕುರುಚಲು ಪೊದೆ ಕಾಡು), ದಕ್ಷಿಣ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಶುಷ್ಕ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಉಷ್ಣವಲಯದ ತೇವ ಮಿಶ್ರಿತ ಕಾಡು ಎಂಬ ಮೂರು ಬಗೆ. ಈ ಕಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದ ವಾತಾವರಣದ ಹವಾಮಾನ ವರ್ಷದ ಮೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ 38.9°C ಯಿಂದ ವರ್ಷದ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 7.8°C ನಷ್ಟು ಉಷ್ಣಂಶ ದಖಲಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಕೆಲ ಸಸ್ಯಗಳಾದ ಚಿಟ್ ಬಿದಿರು, ಹೆಬ್ಬಿದಿರು (*Bambusa arundinacea*), ಮಳೆ ಬಿದಿರು (*Dendrocalamus strictus*), ದಿಂಡಿಗ ಮರ (*Angeissus latifolia*), ಹುರುಗಲು ಮರ (*Chloroxylon swietenia*), ಬಿಳಿ ಜಾಲಿ (*Acacia leucophloea*), ಕಗ್ಗಲಿ ಮರ (*Acacia catechu*), ಪಾದ್ರಿ ಮರ (*Stereospermum suaveolens*),

ಶ್ರೀಗಂಧ (*Santalum album*), ಜಾಲಾರಿ (*Shorea talura*), ಬೇವು (*Azadirachta indica*), ಬೀಟೆ ಮರ (*Dalbergia latifolia*), ಶಿವನಿ ಮರ (*Gmelina arboria*), ಕಕ್ಕೆ ಮರ (*Casia fistula*), ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲಿ (*Phyllanthus emblica*), ಕರಿ ಮತ್ತಿ (*Terminalia aluta*), ಬಿಳಿ ಮತ್ತಿ (*Terminalia arjuna*), ತಾರೆ ಮರ (*Terminalia bellirica*), ಅಳಲೆಕಾಯಿ ಮರ (*Terminalia chebula*), ಕರಿ ಮತ್ತಿ (*Terminalia crenulata*), ಹುಣ್ಣಿಗಿಡ (*Lantana camara*), ತಗಚೆ (*Cassia tora*), ಹೊನಂಬ್ರೆ ಗಿಡ (*Cassia auricalata*), ಬಾಡುಬಕ (*Pterolobium hexapetalum*), ಗೌರಿ ಹೂವು (*Gloriosa superba*) ಮತ್ತು ಕೆಲ ಹುಲ್ಲು ಜಾತಿಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತು ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ನನ್ನ ಅಜ್ಜ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವೊಂದು ಕತೆಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ, 1900ರ ಇಸವಿಯ ಹಿಂದಿನ ಕತೆಗಳಿರಬಹುದು, ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡು ತುಂಬ ದೊಡ್ಡ ಕಾಡು, ಅದು ಮುಗಿಲೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇತ್ತಂತೆ ಎಂಬ ಕತೆ ನನ್ನ ಅಜ್ಜನಿಂದ ಕೆಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ!, ಅಜ್ಜ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ನಮ್ಮೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆ "ಇಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಆ ಕಡೆ ಮೂರು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರ ಹೋದರೆ, ಒಂದು ಹಳ್ಳ ಇದೆ, ಆ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಪರಂಗಿಯೊನ್ನೊಬ್ಬ (ಕೆನ್ನೆತ್ ಅಂಡರ್ಸನ್) ಇರಬಹುದು ಬಂದು ಹುಲಿಯಿಡಿಯಲು ಬೋನು ಇಟ್ಟು, ಬೋನಿಗೆ ಮೇಕೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮರದ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಕಾದು ಕುಳಿತು ಹುಲಿಯನ್ನು ಬಂದೂಕಿನಿಂದ ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಿ ಕೊಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ, ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಹುಲಿ ಬೋನ್ ಹಳ್ಳ ಎಂದು ಹೆಸರು". ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ, ದನಗಾಹಿಗಳು, ಫಾರೆಸ್ಟ್ ನವರು ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಹುಲಿಬೋನ್ ಹಳ್ಳ ಎಂದೇ ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಅಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆಯಂತೆ ಅದು ಇಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆಯಂತೆ. ಮತ್ತೆ ಹಿರಿಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ಛಾಯಾಗ್ರಹಕ ಪೆರುಮಾಳ್ ರವರು ಕೂಡ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬೆಳೆದವರು, ಈ ಕಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಭವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡು ಎಷ್ಟು ಸಂಮೃದ್ಧವಾಗಿತ್ತು.

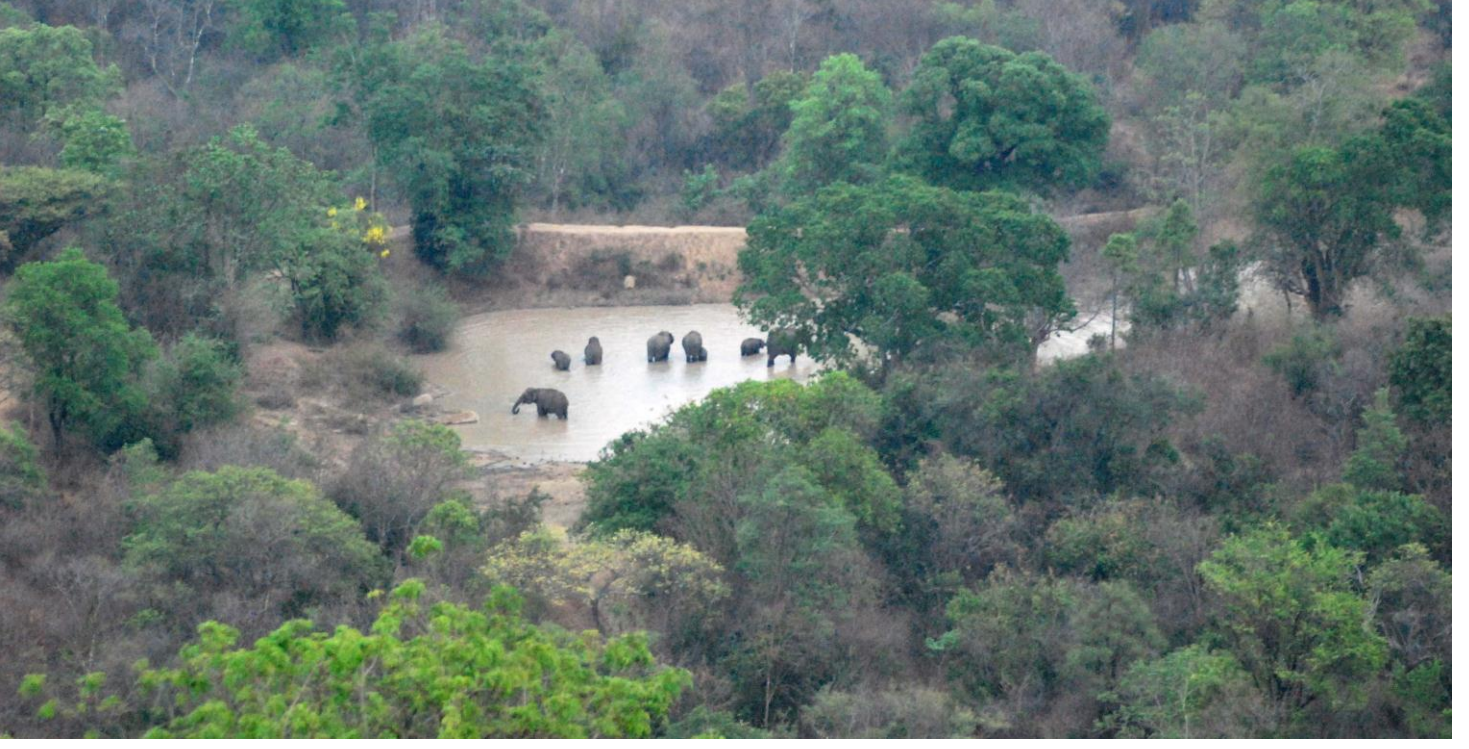
1940ರ ನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಬೆಳೆದು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತ ನೆಲೆಸಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರ-ಮುಟ್ಟುಗಳು, ಸೌದೆ ಮತ್ತು ಇದ್ದಿಲಿಗಾಗಿ ಕಡಿದು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಹತ್ತಾರು ಲೋಡುಗಟ್ಟಲೇ ಕಡಿದು ಸಾಗಿಸಿ ಮಾರಿದರಂತೆ. ನನ್ನ ಅಜ್ಜಕೂಡ ಸೌದೆಗಾಡಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬರುವ ಕತೆಗಳನ್ನು, ಆ ನಗರದ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳ

ಬಗ್ಗೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಜನಗಳ ಜೀವನದ ಕೆಲ ಕತೆಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಸೌದೆ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿಬರಲು ಒಂದು ದಿನ ಸಾಲುತಿರಲ್ಲಿಲ್ಲವಂತೆ, ಕಡಿಮೆ ಎಂದರೂ ಎರಡು-ಮೂರು ದಿನ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈಗ ಕಾಡಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳು ಬೂದುಯಾಗಿ ಮಣ್ಣಾಗಿವೆ. ಈಗ ಬರಿ ಕುರುಚಲು ಮರಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಆಗ ಇದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದವೋಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಕಾಡುಹಂದಿ, ಮೊಲ, ನರಿ, ತೋಳ, ರಣಹದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅಜ್ಜ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆ ಕತೆಗಳೆಲ್ಲ ನಿಜ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಡೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಮಾರಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲರಬೇಕು ಅಲ್ಪ ನೀವೇ ಹೇಳಿ!, ಆದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಕೆಲ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯ ಮರಗಳ ಕುರುಹುಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜನಬರಿತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತಂತೆ, ಸಾವಿರಾರು ದನಗಳು ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ, ಆಗೊಮ್ಮೆ ಬರಗಾಲ ಬಂದ ಕಾರಣ ನೂರಾರು ಮೈಲಿ ದೂರದಿಂದ ದನಮೇಯಿಸಲು ಬಂದ ದನಗಾಹಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ಇಂದಿಗೂ ಕಾಡಿನ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಊರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆ ಊರುಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡಿ ಎಂದರೆ ದನಗಳನ್ನು ಕೂಡುವ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಥವಾ ಹಟ್ಟಿ ಎಂದು ಅರ್ಥ, ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡಿಗಳು ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡಿನ ಆಜು-ಬಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿವೆ.

1974ರ ನಂತರ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ ಆದ ಬಳಿಕ, ಮಲೈಮಹದೇಶ್ವರ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಬಿಆರ್‌ಡಿ ಟೈಗರ್ ರಿಸರ್ವ್, ಬಂಡೀಪುರ ಮುಂತಾದ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಆನೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಈಗ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆನೆಗಳು ನೆಲೆಸಿವೆ. ಕಾಡುಹಂದಿ, ಮೊಲ, ಕಾಟಿ, ಸಾಂಬರ್, ಚುಕ್ಕೆ ಜಿಂಕೆ, ಕಾಡುಕುರಿ, ಕರಡಿ, ಕೆನ್ನಾಯಿ, ಚಿರತೆ, ಈಗ ಹುಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮತ್ತೆ ಬಂದಿದೆ!, ಮತ್ತೆ 180ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಾತಿಯ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಕಪ್ಪೆ ಮತ್ತು ಕೀಟ ಪ್ರಬೇಧಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ ಈ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಕಾಡು.

ಆದರೆ ಅಜ್ಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನರಿ, ತೋಳ ಮತ್ತು ರಣಹದ್ದುಗಳು ಅರಣ್ಯದ ಸುತ್ತಲಿನ ನಗರೀಕರಣದ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ, ಒತ್ತುವರಿ ಮತ್ತು ಆವಾಸದ ಧ್ವಂಸ ಮುಂತಾದ ಒತ್ತಡದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದೆ ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ನಾನು ಕಂಡಂತೆ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಕತ್ತಲು ಕವಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತೋಳ-ನರಿಗಳು ಹೂಳಿಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ತೋಳ-ನರಿಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದವೋ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!, ನಾನು ಸಣ್ಣವನಿದ್ದಾಗಲೇ 80-90 ಆನೆಗಳು ಇರುವ ಹಿಂಡುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ರೈತರ ರಾಗಿ, ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು, ಬಾಳೆ, ಮಾವು ಮತ್ತು ಹಲಸಿ ಮರಗಳಿಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟು ತಿಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು, ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಮರದ ಹಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಆನೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೇ ಈಗ ಐದು-ಆರು ಆನೆಗಳು ಇರುವ ಗುಂಪುಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿ ದಂತಚೋರರ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಕೋರೆ ಇರುವ ಆನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ವೀಕೆಂಡ್ ಬಂತಂತರೆ ಟೆಕ್ನಿಗಳಿಗೆ ಪಿಕ್ ನಿಸ್, ಸಿನಿಮಾ, ಮಾಲ್ ಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹುಚ್ಚಾದರೆ, ನನ್ನ ಫ್ರೆಂಡ್ ಗಳಾದ ಕಾರ್ತಿಕ್, ವಿವಿನ್ ರವರಿಗೆ ಕ್ಯಾಮೇರಾ ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾಮೇರಾ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಹುಚ್ಚು. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಕಪ್ಪೆಯ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಮೇಲೆ ಹುಚ್ಚಾದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೀಟಗಳ ಮೇಲೆ. ನಿಸರ್ಗದ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪರಿಯೇ ಹಾಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಅದರ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರೂ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರಾಗಿರುವ ವನದೇವತೆಯ ಸೊಬಗು ಎಂತವರಿಗೂ ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ಬೇರೆ ಲೋಕವನ್ನೇ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ.

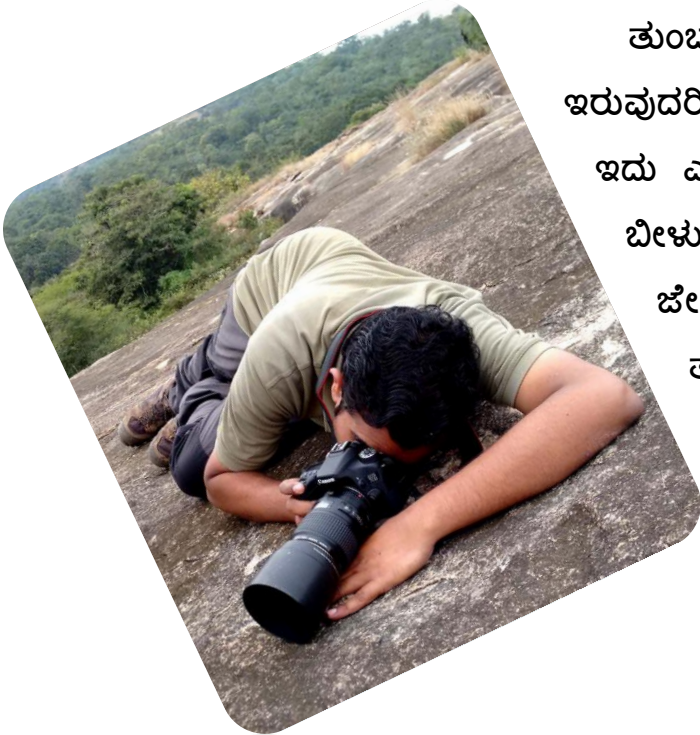

ಹೀಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸಲು ನಮ್ಮ ಟೆಕ್ನಿಗಳು ಜೀಡಿ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಲಕರಣೆಗಳಾದ ಕ್ಯಾಮೇರಾ ಹಾಗೂ ಯಮಬಾರದ ಟ್ರೈಪಾಡ್ ಗಳನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿಯ ಹಾಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉರಿ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟೆವು. ನಾವು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದಾರಿಯು ಅರಣ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ

ಮಿತ್ರರ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸವಂತೂ ಕಡಿಮೆಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ಕ್ಯಾಟರ್ಪಿಲ್ಲರ್ ಗಳನ್ನೂ, ಮಿಡತೆಗಳನ್ನೂ, ದುಂಬಿಗಳನ್ನೂ, ಇರುವೆ, ಜೇಡ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ಫೋಟೋಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರುಗಳು ಅರ್ಧ ಅಡಿ ಚಲಿಸುವುದೇ ಅರ್ಧರ್ಧ ಘಂಟೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲು ತನ್ನ ಶಾಖದ ರುಚಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅವರು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಫೋಟೋವನ್ನು ನೋಡಿ ಧಗೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೂರದ ಮರದ ನೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಪಯಣವು ಆಮೆಗಿಂತಲೂ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದಾರಿಯು ಅರ್ಧಸವೆಯವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಎರಡು ಗಂಟೆಯಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೂಗು ಮೇರೆ ಮೀರಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಹಸಿವನ್ನು ತಾಳಲಾರವು ಎಂದು ತಿಳಿದ ನಾನು ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಗೆಳೆಯರು ಹಿಂತಿರುಗುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವಿವಿನ್,

“ನಾಗೇಶ್ . . . ನಾಗೇಶ್. . . ನಿಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೋಡಿ ಹೊಸ ಸ್ಪಿಸೀಸ್ ಸ್ವೈಡರ್, ವಾವ್ ಎನ್ ಕಳ್ಳಾರೀ ಇವ್ವು” ಎಂದು ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಮರದ ಬುಡದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕಂಡ ನಾನು “ರೀ. . . ವಿವಿನ್ ನಿಮ್ಮೆ ಆಗ್ಲಿಂದ ಸ್ವೈಡರ್ ಗಳು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಸ್ವೈಡರ್ ಗಳ ತರ ಕಾಣಿಸಿವೆ”. ಎಂದು ನಕ್ಕೆ. “ಏ. . . ಇಲ್ಲ ರೀ. . . ನೋಡಿ ಇಲ್ಲಿ” ಎಂದು ಮತ್ತೇ ಆ ಮರದ ಬುಡದ ಹತ್ತಿರ ಕೈ ತೋರಿಸಿದಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ನಮಗೆ

ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಕಾದಿತ್ತು. ಅಪ್ಪಟ ಕಡ್ಡಿಯ ರೀತಿಯೆ ಕಾಣುವ ಈ ಕಡ್ಡೀ ಜೇಡವನ್ನು ತದೇಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ನೋಡಿದರಷ್ಟೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು ಇದು ನಿರ್ಜೀವಿಯಲ್ಲ, ಸಜೀವಿ ಎಂದು. ಇದು ariamnes ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಜೇಡ.

ತುಂಬಾ ಸಣ್ಣನೆಯ, ಉದ್ದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಈ ಜೇಡವು ಕಡ್ಡಿಯ ಹಾಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬೇರೆ ಸಣ್ಣ ಹುಳಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಜೇಡಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣೆರಚಿ ಇದು ಎಳೆದಿರುವ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಎಳೆಯ ರೇಷ್ಮೆಗೆ ಬಂದು ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಹುಳುವು ಬಂದು ಬಿದ್ದ ತಕ್ಷಣವೇ ಈ ಜೇಡವು ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಉದ್ದನೆಯ ಹಿಂಗಾಲಿನಿಂದ ತನ್ನ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಅದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಗಂಡು ಜೇಡವು ಹೆಣ್ಣು ಜೇಡಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಣ್ಣದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ನಾಗೇಶ್ .ಓ .ಎಸ್

ದೂರದ ಚುಕ್ಕೆ

ಮೂಡಿದವೂ ದೂರದಲಿ
ಅಂಬರದ ಚುಕ್ಕೆ
ಬೆಳಕಿನ ತೆರೆಯನು
ಮಡುಚುತಲಿ...

ತೆಳು ನಗೆ ಮಿನುಗುತ
ಆಗಸದ ಕೆಂಪನ್ನು ಅಳಿಸುತ
ಹಕ್ಕಿಯ ಚಿಲಿಪಿಲಿಯು
ಮರೆಸುತಲಿ...

ಹಸಿರಿನ ಕಾನನವ
ಕೆಂಪಾಗಿ ಮೂಡುತಲಿ
ತಿಳಿಬಿಳಪು ನೀಡುತಾ
ಆ ಗಗನದಲಿ...

ದೂರದಲಿ ಮೂಡಿದವೂ
ಬಾಂದಳದ ಚುಕ್ಕೆ
ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ
ಆ ಬಾನಿನಲಿ...

ನಿಲುಕದಾ ನೆಲೆಯಲಿ
ತಿಳಿಯದ ಅನಂತದಲ್ಲಿ
ಸಕಲರಿಗೂ ಚಿಂತನೆಯ
ಮೂಡಿಸುತಲಿ...

- ನಾಗರಾಜ್ ಅಂಬಿಗ
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ

ಪ್ರಕೃತಿ ಬಿಂಬ

- “ಹಸಿರ ಕಾನನದ ನಡುವೆ ಹರಿವ ತಿಳಿನೀರು”

- ಈ ಒಂಟಿ ಸಲಗ ದಂತಚೋರರ ಗುಂಡಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಕಿವಿ ತೂತಾಗಿರಬೇಕು